

OPETUKSEN JA OPINTOJEN KEHITTÄMINEN VALTIOTIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA

Toimeenpanosuunnitelma kaudelle 2007 - 2009

Toimeenpanosuunnitelma kaudelle 2007 – 2009 perustuu yliopiston strategiaan, opetuksen ja opintojen kehittämissuunnitelmaan 2007 – 2009 sekä tiedekunnan tavoiteohjelmaan 2007 – 2009.

Tutkintojen ja koulutuksen tavoitteet

Valtiotieteellinen tiedekunta kouluttaa yhteiskuntaa ja kulttuureja monipuolisesti tuntevia asiantuntijoita. Tutkinnot perustuvat yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Tiedekunnan vahvuutena on sen monialaisuus sekä kansainvälisyys, yhteiskuntien ja kulttuureiden vertaileva tutkimus ja tiedekunnan osana, itsenäisenä ruotsinkielisenä yksikkönä toimiva Svenska social- och kommunalhögskolan.

Kandidaatin ja maisterin tutkinnot antavat valmiudet analyttiseen ja kriittiseen ajatteluun sekä itsenäiseen työskentelyyn. Maisterin tutkinnon suorittanut kykenee toimimaan oman alansa asiantuntijana niin kotimaassa kuin ulkomailla. Koulutuksen tavoitteena on myös tarjota edellytykset sille, että tutkinnon suorittanut kykenee ottamaan vastaan yhteiskunnan ja työelämän muutoksista nousevia haasteita.

KEHITTÄMISEN PAINOPISTEALUEET JA TOIMENPITEET

Valtiotieteellisessä tiedekunnassa ja sen laitoksissa on panostettu viime vuosina merkittävästi opetuksen kehittämistyöhön. Uuden toimeenpanosuunnitelman laatimista varten on arvioitu tiedekunnan vuosille 2004 – 2006 hyväksymän opetuksen ja oppimisen kehittämissuunnitelman toteutumista.

Kauden 2007 – 2009 painopistealueet

1. Oppimisen laatu ja opiskelijoiden ohjaus

Opetuksen suunnittelu

- Opetuksen suunnittelu perustuu hyvään tiedekunnan ja laitosten väliseen koordinointiin sekä aktiiviseen tiedonkulkuun ja kokemusten vaihtoon laitoksen sisällä ja laitosten välillä. Hyvään suunnitteluun perustuvan opetuksen avulla huolehditaan oppimisen laadusta.
- Opetussuunnitelman laatimiseen sekä sen toteutumisen arviointiin osallistuvat laitoksen henkilökunta sekä opiskelijat.
- Opetus perustuu tutkimukseen. Tämä edellyttää, että opettajille taataan aikaa oman tutkimuksen tekemiseen sekä opetuksen suunnitteluun ja valmisteluun. Kullekin opettajalle järjestetään opetuksesta vapaa periodi sekä mahdollisuus osallistua kokonaistyöaikansa puitteissa opetustaidon kehittämistä tukevaan koulutukseen. Opetuksen kehittämistyöhön osallistuminen otetaan huomioon opetusansioita arvioitaessa.
- Laitoksen sisäisissä työjärjestelyissä otetaan huomioon, että opettajalla on mahdollisuus keskittyä tutkimukseen opetuksesta vapaan periodin aikana. Opiskelijoille tiedotetaan tutkimusvapaasta johtuvista järjestelyistä.

- Opetussuunnitelmien rakennetta selkiytetään. Laitos vastaa, että opintojen sujuvalle etenemiselle ei ole opetus- tai kuulustelujärjestelyistä aiheutuvia esteitä. Opetussuunnitelmat laaditaan siten, että kunkin opintojakson tavoitteet, sisältö, laajuus, vaadittavat edeltävät opinnot sekä suoritus- ja arviointitavat ovat selkeästi näkyvillä laitoksen verkkosivuilla olevassa opintooppaassa. Hyväksilukemisperiaatteet ja -käytännöt sekä arviointikriteerit ovat julkisia ja läpinäkyviä. Laitos huolehtii siitä, että opettajien vaihtumisesta huolimatta ohjauksen jatkuvuus säilyy ja että oppimisen arvioinnissa noudatetaan yhdenmukaisia periaatteita.
- Tiedekunnassa toimii opintojen kehittämistoimikunta, jonka tehtävänä on valmistella tiedekunnan tutkintoja ja opiskelua koskevia kehittämistoimenpiteitä ja edistää niiden toteutumista. Toiminnan keskeisenä tavoitteena on yhteistyön ja tiedonkulun parantaminen yli laitossarjojen. Toimikunta tiedottaa aktiivisesti laitosten johtoryhmille työskentelystään sekä valmisteilla olevista asioista.
- Opetuksen kehittäminen vakiinnutetaan osaksi laitoksen normaalia toimintaa. Laitoksilla toimii opetuksen kehittämisryhmä tai kehittämistyö taataan muulla tavalla. Laitokset järjestävät kehittämispäiviä tai vastaavia tilaisuuksia, joihin osallistuu laitoksen henkilökunnan lisäksi opiskelijoita sekä tiedekunnan opintohallinnon edustaja sekä pedagoginen yliopistonlehtori.
- Uusia maisteriohjelmiä voidaan perustaa vain siinä tapauksessa, että koulutukselle on selkeä tarve eikä koulutuksen järjestäminen ole mahdollista muulla tavoin pääaineen erikoistumisalueena tai suuntautumisvaihtoehtona. Tiedekuntaneuvosto päättää maisteriohjelman perustamisesta, mitä varten edellytetään selkeä suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta sekä resurssoinnista. Uuden koulutuksen suunnittelu tapahtuu vastuulaitoksen ja tiedekunnan opintohallinnon yhteistyönä.
- Tiedekunnan opintohallinnon edustaja osallistuu tietojärjestelmien kehittämistyöhön yhteistyössä yliopiston opiskelijarekisterin ja Oodi-konsortion kanssa. Tietojärjestelmiä kehitetään niin, että niiden avulla tiedekunta ja laitokset saavat ajantasaista ja tarkoituksenmukaista sekä vertailukelpoista tietoa opetuksen suunnittelun tueksi.

Opetuksen ja oppimisen arviointi

- Oppimisen arvioinnissa käytetään monipuolisia ja oppimista tukevia menetelmiä ja käytäntöjä. Laitokset vastaavat, että oppimisen arvioinnissa käytettäviä kriteereitä sovelletaan johdonmukaisesti ja tasa-arvoisesti eri opiskelijaryhmiin. Arviointiin eivät saa vaikuttaa opiskelijan sukupuoli, ikä, alkuperä, vakaumus, mielipide, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu vastaava seikka. Laitokset seuraavat arviointitulosten jakautumista sukupuolen mukaan.
- Tiedekunta seuraa opinnäytetöiden arvosanojen jakautumista laitoksittain sekä sukupuolen mukaan. Laitokset vastaavat siitä, että tiedekunnan vahvistamia opinnäytetöiden arvostelua koskevia kriteereitä noudatetaan. Kokeillaan erilaisia arvioinnin menettelytapoja, joiden avulla voidaan vertailla opinnäytetöiden arvioinnissa noudatettavia kriteereitä eri oppiaineiden välillä.
- Opetuksessa ja oppimisen arvioinnissa hyödynnetään verkkoa ja oppimisympäristöjä silloin, kun se on pedagogisesti tarkoituksenmukaista. Opettajien taitoja tuetaan koulutuksella sekä lähituella. Koulutuksen ja ohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat tiedekunnan pedagoginen yliopistonlehtori sekä verkko-opetuksen asiantuntijat yhteistyössä Opetusteknologiakeskuksen, muiden tiedekuntien sekä myös muiden korkeakoulujen kanssa. Uusille opettajille järjestetään perehdyttämiskoulutusta, johon sisällytetään verkko-opetuksen perusteiden opastusta.

Opintojen ja oppimisen ohjaus

- Opiskelijoiden opiskeluvalmiuksiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tiedekunta järjestää yhteistyössä laitosten kanssa uusille opiskelijoille perehdyttämiskoulutusta, jonka avulla heitä tutustutetaan opiskeluympäristöön ja ohjataan yliopistossa tarvittaviin opiskelutaitoihin, yliopiston tieto- ja viestintätekniikan sekä tiedonhankinnan välineiden käyttöön ja opintojen suunnitteluun. Ainelaitokset vastaavat opiskelijoiden perehdyttämisestä oman tieteenalansa käytäntöihin. Ainelaitokset ja kirjastot suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyössä ja tiedekunnan tuella tiedonhankinnan ja -hallinnan opetuksen yliopiston siitä antamien suositusten mukaan.
- Opintojen ohjauksen käytäntöjä kartoitetaan ja sovitaan työnjaoista siten, että opiskelijalla on selkeä kuva siitä, mistä hän voi saada opintojensa eri vaiheissa opintojen edistymisen sekä oppimisen kannalta tarkoituksenmukaista ohjausta. Tiedekunta kerää kokemuksia hyvistä opetus- ja ohjauksikäytännöistä ja ylläpitää ”Hyvät käytänteet” – sivustoa.
- Ohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan kykyä ottaa vastuu omasta oppimisestaan sekä suunnitella itsenäisesti opintojaan. Opiskelija on vastuussa opintojensa etenemisestä.
- HOPS vakiinnutetaan osaksi opintojen ohjausjärjestelmää. Opiskelija laatii opintoja aloittaessaan alustavan henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS:in), jota täsmennetään opintojen edetessä ohjauksen ja palautteen avulla.
- Opiskelija saa ja antaa palautetta oppimisestaan, minkä avulla tuetaan hänen itsearviointikykyänsä kehittymistä. Palautteen antamisessa ja keräämisessä suositaan vuorovaikutteisia käytäntöjä ja laitoksen henkilökunnan ja opiskelijoiden säännöllisiä tapaamistilaisuuksia. Palautekäytäntöjen toimivuutta arvioidaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa.
- ETAPPI-järjestelmän avulla tiedekunta seuraa opiskelijoiden tutkintoon vaadittavien opintojen etenemistä ja ohjaa tarvittaessa opiskelijan hänen kannaltaan tarkoituksenmukaisen ohjauksen piiriin. Seurannan toimeenpano toteutetaan tiedekunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Järjestelmän toimivuutta seurataan yhteistyössä yliopiston kehittämisosaston Opiskelijapalvelut-yksikön sekä tiedekunnan opettajien kanssa.
- Kandidaatin tutkielmien ohjaus integroidaan kiinteäksi osaksi seminaari- tai kursesityöskentelyä. Tiedekunta seuraa kandidaatin tutkielmien aseman vakiintumista sekä tutkielmien arvostelukäytäntöjä tiedekunnan eri oppiaineissa.
- Laitokset arvioivat pro gradu -tutkielmien ohjauksikäytäntöjensä toimivuutta ja tuloksellisuutta ja ottavat kokemukset huomioon käytäntöjä vakiinnuttaessaan. Opiskelijan oma vastuunotto on keskeinen osa ohjausprosessia.

Palautteen kerääminen ja sen hyödyntäminen

- Tiedekunnassa ja laitoksilla on vuoden 2009 loppuun mennessä toimiva palaute- ja laadunvarmistusjärjestelmä, joka kattaa koko opiskeluprosessin hallinto- ja tukipalvelut mukaan lukien.
- Laitokset vastaavat oman opetussuunnitelmansa ja opetuksen toteutukseen liittyvän palautteen systemaattisesta keräämisestä. Palaute otetaan huomioon tutkintovaatimusten ja opetuksen suunnittelussa. Opiskelijan vastuulla on toimia aktiivisena palautteen antajana. Laitokset raportoivat käytännöistään ja niiden tuloksista vuosittain tiedekunnan ja laitoksen välisessä tavoiteneuvottelussa.
- Tiedekunta vastaa opiskelija- ja opintohallintopalveluita koskevan palautteen säännöllisestä keruusta, sen hyödyntämisestä ja palautetiedon välittämistä laitosten käyttöön. Tiedekunta huolehtii myös tiedekunnan vastuulla olevia yhteisiä opintoja

koskevan palautteen keräämisestä ja arvioinnista. Palautetta kerätään sekä opiskelijoilta että laitosten opettajilta, jolloin arvioinnin kohteena on erityisesti, miten opinnot tukevat pääaineen opetussuunnitelmaa.

Opintojen ja työelämäyhteyksien yhteensovittaminen

- Opiskelijan työelämävalmiuksia pyritään vahvistamaan opiskeluprosessin alusta alkaen. Uusien opiskelijoiden perehdyttämiskoulutukseen sisältyy opetusta, jonka avulla pyritään antamaan yleiskuva yhteiskuntatieteilijän työmarkkinoista ja sijoittumiseen vaikuttavista tekijöistä. Pääaineopintoihin sisältyy harjoittelua sekä integroituna opintojaksoihin oman alan työelämävalmiuksiin perehdyttämistä. Tiedekunta tekee säännöllisin välein perustutkinnon suorittaneiden työhönsijoittumista koskevan selvityksen.
- Alumnitoiminta vakiinnutetaan osaksi laitosten toimintaa. Kullakin laitoksella on yhteyshenkilö, joka toimii linkkinä alumnien ja laitoksen välillä.
- Yhteistyötä sektori- sekä muiden keskeisten tutkimuslaitosten kanssa tiivistetään. Opetuksessa ja ohjauksessa sekä pro gradu -tutkielmien tarkastuksessa hyödynnetään yliopiston ulkopuolella työskentelevien dosenttien asiantuntemusta.
- Tiedekunta vastaa opiskelijoiden harjoittelujärjestelmän koordinoinnista ja sen kehittämisestä yhteistyössä laitosten kanssa.
- Tiedekunta kerää työnantajilta palautetta työharjoittelusta. Laitokset seuraavat harjoitteluraporttien avulla työharjoittelun tarkoituksenmukaisuutta.

Menetelmäopetuksen aseman vahvistaminen

- Tiedekunnan yhtenä opetuksen ja oppimisen laadun takaavana painoalueena ovat menetelmäopinnot. Tutkimusmenetelmien hallinta on olennainen osa yhteiskuntatieteilijän työelämävalmiuksia.
- Menetelmäopetuksessa hyödynnetään eri laitosten ja tiedekunnan opetustarjontaa ja lisätään opiskelijan mahdollisuuksia hankkia monipuolisia tutkimusmenetelmäaitoja. Tätä tarkoitusta varten tiedekunta ylläpitää yhteistyössä laitosten kanssa ”menetelmäkorja”, joka on opetusresurssien sallimissa rajoissa avoin kaikille tiedekunnan opiskelijoille.
- Menetelmäopintojen sivuaineopintokokonaisuus ”Tutkimusmenetelmät yhteiskuntatieteissä” vakiinnutetaan ja se toteutetaan laitosten yhteistyönä.

Kaksikielisyys ja ruotsinkielisen opetuksen kehittäminen

- Tiedekunta kehittää kaksikielistä toimintaansa tiedekuntaneuvoston hyväksymän kaksikielisyysohjelman linjausten mukaisesti.
- Opetustarjonnassa hyödynnetään opetusyhteistyötä yli laitos- ja tiedekuntarajojen. Opetuksen suunnittelussa vahvistetaan yhteistyötä SSKH:n kanssa siten, että siirtyminen sieltä maisteriopintoihin sujuu saumattomasti.

2. Kansainvälinen oppimisympäristö

- Yliopiston strategian mukaisesti tähdätään siihen, että kansainvälisten perustutkinto-opiskelijoiden osuus yliopistotasolla on 5%. Tavoitteen saavuttamiseksi englanninkielistä maisterivaiheen opiskelijoille suunnattua opetusta lisätään siten, että maisterin tutkinnon suorittaminen on mahdollista englannin kielellä joko yhden oppiaineen sisällä taikka eri laitosten yhteistyönä toteutettavien englanninkielisten kokonaisuuksien avulla. Yhteistyönä toteutettavat kokonaisuudet sisältävät tiedekunnan eri oppiaineiden opintojaksoja kuitenkin siten, että edelleen tutkinnon ydin rakentuu pääaineen ympärille.
- Tiedekunta osallistuu yhteistutkintona järjestettävän Master`s Degree Programme in Economy, State and Society, Erasmus Mundus -maisteriohjelman toteuttamiseen.
- Yliopiston ja tiedekunnan välisen tavoitesopimuksen mukaisesti tähdätään siihen, että tiedekunnasta lähtee vuosittain 193 opiskelijaa vaihtoon ja saapuu 193 vaihto-opiskelijaa.
- Tavoitteiden saavuttamiseksi tiedekunnan opiskelijoita kannustetaan lähtemään kansainväliseen vaihtoon. Eri oppiaineiden opetussuunnitelmissa otetaan huomioon se, että vaihtoon lähteminen on houkuttelevaa ja mahdollista jo kandidaattivaiheessa niin, että siitä ei aiheudu kohtuutonta opintojen pitkittymistä. Vaihdoissa suoritettavat opinnot hyväksiluetaan tutkintoon täysimääräisesti joko pääainetta korvaavina opintoina tai sivuaineopintoina taikka vapaasti valittavina opintoina.
- Tuleville vaihto-opiskelijoille pyritään tarjoamaan maisterivaiheen englanninkielisen opetuksen lisäksi heille soveltuvaa opetusta laitosten yhteistyönä.
- Kullakin laitoksella toimii opettaja, joka vastaa kansainvälisistä opiskelijoista. Tästä aiheutuva työ määrä otetaan huomioon opettajien työsuunnitelmissa.
- Edistetään kotikansainvälistymistä kannustamalla opiskelijoita osallistumaan englanninkieliseen opetukseen. Opiskelijavalinnoissa pyritään turvaamaan se, että maahanmuuttajataustaisen hakijan opiskelupaikan saamiselle sekä opiskelulle ei olisi kohtuuttomia esteitä.
- Kansainvälisille opiskelijoille suunnattuja ura- ja rekrytointipalveluita kehitetään yhteistyössä. Opiskelijapalvelut-yksikön kanssa. Tiedekunta edistää kansainvälisten opiskelijoiden mahdollisuuksia päästä harjoittelemaan englanninkielistä tiedotusta parantamalla.
- Tiedekunta osallistuu yliopiston toimesta käynnistettävän tiedekunnille yhteisen opiskelijarekrytointin ja -markkinoinnin kehittämiseen. Tavoitteena on hyödyntää yhteistyömahdollisuuksia suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen sekä muiden kumppaneiden kanssa ja lisätä koulutuksen markkinointia kansainvälisille kohderyhmille.
- Tiedekunta toteuttaa yliopiston opetuksen kehittämismäärärahojen avulla vuosina 2007 – 2009 hankkeen, jonka avulla luodaan puitteet laadukkaaksi kansainvälisen oppimisympäristön luomiselle.

Muut kehittämiskohteet

1. Opiskelijarekrytointi

- Valintamenettelyitä yksinkertaistetaan ja kehitetään kokonaisvaltaisesti. Eri valintaväylien toimivuus arvioidaan valintakriteereiden uudistamisen tueksi.

- Valintamenettelyä kehitetään vastaamaan kaksiportaisen tutkintorakenteen periaatteita. Samassa yhteydessä uudistetaan avoimessa yliopistossa suoritettujen opintojen perusteella tapahtuvaa valintamenettelyä ottaen huomioon yliopiston linjaukset.
- Uusien opiskelijoiden määrä on tarkoituksenmukaisessa suhteessa oppiaineen resursseihin ja koulutustarpeeseen.
- Tiedekunta osallistuu vuonna 2008 yhteiskuntatieteellisen koulutusalan valintayhteistyökokeiluun alan kesken sovittavalla tavalla. Hanke toteutetaan opetusministeriön rahoituksella.
- Kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointia kehitetään niin, että voidaan taata kansainvälisten opiskelijoiden korkeatasoisuus. Rekrytointi ja koulutus keskitetään maisteritasolle.
- Tiedekunta ei järjestä kansainvälisten opiskelijoiden valintakoetta kesän 2007 jälkeen. Suomen tai ruotsin kielten taitoiset hakijat ohjataan Suomen kansalaisille tarkoitettuun valintakokeeseen.

3. Tutkintorakenneuudistus

- Tutkintorakenneuudistuksen toteutumista seurataan jatkuvasti ja arvioidaan mahdolliset kehittämistarpeet.
- Tiedekunta järjestää vanhan tutkintoasetuksen mukaan opiskeleville tehostettua neuvontaa ja ohjausta sekä tiedotustilaisuuksia ennen siirtymäkauden päättymistä. Siirtymäkausi päättyy 31.7.2008, minkä jälkeen tiedekunnan tutkinnot on mahdollista suorittaa ainoastaan uuden tutkintoasetuksen mukaan.
- Tiedekunta ja laitokset vastaavat siitä, että siirtymäkauden päätyttyä opiskelija saa asianmukaista tietoa uuden tutkintoasetuksen vaikutuksista hänen opintoihinsa.

4. Yhteistyö avoimen yliopiston kanssa

- Yhteistyötä jatketaan tiedekunnan ja Avoimen yliopiston kesken solmitun sopimuksen mukaisesti. Sopimusta tarkennetaan laitoskohtaisilla liitteillä lukuvuosittain. Avoimessa yliopistossa voidaan järjestää tiedekunnan tutkintovaatimusten mukaista opetusta silloin, kun opettajaksi on rekrytoitavissa tieteellisesti pätevä henkilö, jolla on opetuskokemusta. Laitos vastaa opetuksen laadusta. Avoin yliopiston toimittaa lukuvuosittain toimeenpanosuunnitelman tiedekuntaan.

Toimeenpanosuunnitelman toteutus ja arviointi

- Tiedekunnan opintojen kehittämistoimikunta seuraa tiedekuntatasolla toimeenpanosuunnitelman toteutumista vuosittain. Laitosella määritellään, kuka tai mikä taho vastaa suunnitelman toimeenpanosta ja toteutumisen seurannasta asianomaisella laitoksella. Toimeenpanoa arvioidaan vuosittain tiedekunnan ja laitosten välisissä tavoitekeskusteluissa sekä opintojen kehittämistoimikunnan kokouksissa.